N°. 202. NIEUW AMSTERDAMSCH A°. 1860.

HANDELS- EN EFFECTENBLAD.

ABONNEMENTSPRIJS VOOR 3 MAANDEN:
Voor Amsterdam ..... f 6.25.
Voor de overige Steden des Rijks ..... » 7.25.
Afzonderlijke Couranten ..... » 0.10.

Maandag 23 Julij.

BUREAU VAN UITGAVE, Singel, G. 343.

PRIJS DER ADVERTENTIËN:
Het zegel niet medegerekend, voor elken regel ..... » 0.20.
Voor Huwelijks-, Geboorte- en Doodberigten ..... » 0.90.
Verschijnt dagelijks. — *Brieven Franco.*

Tweede Editie.

Zondag-avond.

BUITENLAND.

Frankrijk.

PARIJS, 20 Julij. De keizer en de keizerin zullen stellig den 20sten Aug. vertrekken. De reis zal 35 dagen duren; Savoye zal in al zijne gedeelten worden bezocht, en tegen den 9den Sept. zullen HH. MM. te Nizza zijn. Na Corsica te hebben bezocht, zal de reis Algerië ten doel hebben. Het geblindeerde fregat *la Gloire* zal het keizerlijk jagt op deze reis begeleiden. De reis van den minister de Chasseloup-Laubat naar de kolonien in Afrika zal ongeveer te gelijker tijd plaats hebben; de minister vertrekt den 1sten Sept.

— Noch de brief van den sultan, noch de teergevoeligheid van Engeland zullen Frankrijk weêrhouden om eene expeditie tegen Syrie te doen. Men is thans reeds bezig eene brigade in te schepen. Een gerucht wil, dat maarschalk Mac-Mahon tot opperbevelhebber van de expeditie zal worden benoemd.

Lord Cowley zou eenige aanmerkingen hebben geopperd, dat Frankrijk thans reeds toebereidselen maakte voor de expeditie, en graaf Walewski zou hebben geantwoord, dat de keizer garne zich met andere mogendheden zou willen vereenigen, om de Christenen in Syrie te helpen, doch dat de zaken geen uitstel dulden en Frankrijk dus, moest het ook alleen eene expeditie volbrengen, nimmer aan zijne traditionele rol van beschermer der menschheid zou te kort doen.

Graaf de Persigny zou herhaaldelijk van Londen hebben geschreven, dat het nadeelig voor de Fransch-Engelsche alliantie was, indien Frankrijk eene afzonderlijke expeditie deed.

— Men verzekert, dat de keizerlijke regering het plan heeft, Abd-el-Kader tot pacha van Syrië te benoemen.

— De gebeurtenissen in het Oosten hebben de aandacht der kamer van gedeputeerden gevestigd op den aanleg van de Aziatische telegraphlijn, waarvan de plannen in de zaal der conferentie ter inzage zijn nedergelegd. De diensten van zoodanige lijn zijn buitengewoon groot. Nu heeft men nog 17 à 20 dagen noodig, om tijding uit het Oosten te ontvangen, en met de telegraphlijn zal men binnen 16 min. tijdingen van Beyruth te Parijs en Londen kunnen hebben. De maatschappij is reeds geheel georganiseerd en de wet heeft aangenomen.

— Tijdingen van Bosnie en Herzegowina maken melding van hevige onlusten aldaar. Het Turksche rijk schijnt zich van alle kanten te ontbinden.

— Men verzekert, dat de onderhandelingen tusschen de hoven van Napels en Turijn, welke pas te Turijn zijn geopend, reeds weder zijn afgesprongen, zonder eenig resultaat. De heer Manna heeft verklaard geene genoegzame volmagt te hebben, om in de eischen van Piëmont, aangaande een verbond tegen Oostenrijk, het veroveren van Venetië, de annexie der Romagna en de overige pausselijke staten bij Piëmont, toe te treden.

— Naar men verneemt, is er eene overeenkomst gesloten tusschen den heer Mirès, als directeur van de Caisse des chemins de fer, en den heer de Salamanca, de laatste zal de exploitatie der Romeinsche spoorwegen op zich nemen.

— De administratie der Zuid-Oostenrijksche en Lombardo-Venetiaansche spoorwegmaatschappij is gereorganiseerd. Het Oostenrijksche gedeelte van het spoorwegnet wordt bestuurd door een te Weenen, en het Sardinische gedeelte door een te Milaan gevestigd comité. Een comité te Parijs zal de financiële belangen bemiddelen; ook de algemeene vergaderingen worden te Parijs gehouden.

— Garibaldi bevindt zich stellig voor Messina. Hij had zich te Palermo ingescheept, niet om zich naar Napels te begeven, zoo als men had geméld, maar, om zijne troepen de vermoeijenissen van een marsch door de bergen te besparen, heeft hij ze over zee gevoerd naar het punt, waar hij zich met generaal Medici heeft vereenigd.

— Men spreekt op nieuw van eene hevige revolutionaire beweging in Polen.

Engeland.

LONDEN, 20 Julij (*'s avonds*). Het wetsontwerp betrekkelijk de fortificatiewerken zal aanstaande Maandag in het Lagerhuis in behandeling komen.

— Omtrent de [illegible] van de maatschappij tot afschaffing der slavernij met lord John Russell, zegt de *Morning Chronicle*, dat de minister bij die gelegenheid belangrijke verklaringen heeft afgelegd. De dringendste vertoogen van onze regering tegen den slavenhandel op Cuba, werden door de Spaansche regering steeds in den wind geslagen, zoodat het geduld nu ten einde en lord John Russell — altijd volgens de *Morning Chronicle* — niet ongeneigd is, gehoor te geven aan het voorstel, om alle diplomatieke betrekkingen met Spanje af te breken. Lord John Russell moet bij die gelegenheid ook zijn volle vertrouwen te kennen hebben gegeven in de bedoelingen der Vereenigde Staten. Wij doen hierbij opmerken, dat geen der andere bladen iets diensaangaande mededeelt.

— In officiële kringen te Napels verzekert men, dat de markies de Villamarina officieel aan de regering aldaar heeft verklaard, dat een verbond met Sardinië alleen onder de volgende voorwaarden mogelijk is: 1°. te goeder trouw tenuitvoerlegging van de constitutie; 2°. uitwisseling van 20,000 man Napolitaansche voor 20,000 man Piëmontesche troepen; 3°. in geval van eene oorlogsverklaring door Oostenrijk, zal Napels een contingent van 50,000 man moeten leveren. De koning van Napels zou deze voorwaarden hebben aangenomen, terwijl de heeren Manna en La Greca in last zouden hebben, hiervan respectievelijk te Parijs en te Londen kennis te geven.

— De *Ripon* is heden met de mails van Indië en China te Southampton aangekomen. Zij heeft onder anderen aangebragt voor 5000 ropijen aan ruwe diamant, voor 5500 ropijen aan edelgesteenten, een saffier ter waarde van 1500 ropijen, 1441 balen ruwe zijde ter waarde van meer dan £ 140,000, enz. Uit Tanger verneemt men dat dagelijks gemiddeld 5 à 6 Spanjaarden [illegible] deze met open armen [illegible].

— Uit Calcutta [illegible] van den [illegible] Julij geméld, dat den 7den bij Ragooghur door een detachement troepen een hevig gevecht is geleverd tegen eene bende rebellen, waarschijnlijk de overblijfselen van het corps van Tantia Topee. Deze rebellen zijn in de rigting van Seronje teruggetrokken.

Duitschland.

WEENEN, 19 Julij. Ten aanzien van het keizerlijk rescript, waarbij het invoeren van nieuwe of het verhoogen van bestaande belastingen, alsmede het aangaan van leeningen, aan de goedkeuring van den rijksraad wordt onderworpen, verdient nog opmerking de bijbepaling, dat het geval van krijgsgevaar hierop eene uitzondering maakt.

— De Oostenrijksche gezant aan het Belgische hof, graaf von Vrints-Treuenfeld, wordt heden van Brussel alhier verwacht.

— De beweringen van den heer Kinglake in het Engelsche Lagerhuis, betreffende Lombardije, worden hier van goederhand bestreden. Men blijft volhouden, dat er bij de zamenkomst der beide keizers te Villafranca van geene teruggave van Lombardije sprake is geweest.

— Het staatsdomein Brandeis in Bohemen, dat door de nationale bank te koop is aangeboden, welke koop den 14den dezer is gesloten, is, naar men verneemt, van den grootheertog van Toscane afkomstig. De kooper heeft er fl. 1,500,000 voor betaald.

BERLIJN, 21 Julij. In den loop der volgende week, als wanneer meest alle leden van het koninklijk huis weder te Potsdam vereenigd zullen zijn, zal er op Charlottenburg nog eene bijzondere dienst ter viering der 50ste verjaring van het overlijden van koningin Louise plaats hebben.

— Behalve de heer von Auerswald zal, naar men verneemt, ook de minister van buitenlandsche zaken, de heer von Schleinitz, den prins-regent naar Teplitz vergezellen.

— De jongste aflevering der *Preuss. Jahrbücher* verzekert, dat in den jongsten tijd door Rusland en Frankrijk pogingen zijn gedaan, om Pruissen voor hunne veroveringspolitiek te winnen, en dat het kabinet van St. Petersburg te dien einde reeds getracht heeft, den heer von Schleinitz van zijn post te doen ontzetten. Het kabinet alhier liep echter niet in den val, maar gaf onmiddellijk van het voorvallende kennis aan het Londensche hof.

— De Deensche gezant aan het Pruissische hof, de heer Brockdorff, is van Dresden alhier teruggekeerd; hij zal zich binnen kort naar zijn nieuwen gezantschapspost te Madrid begeven.

FRANKFORT, 20 Julij. Het vertrek van de keizerin-weduwe van Rusland uit Wildbad, dat 14 dezer zou plaats hebben, is wegens eene eenigzins bedenkelijke ongesteldheid der vorstin uitgesteld geworden. Daar zij thans hersteld is, zal zij waarschijnlijk nog heden of morgen zich naar Berlijn begeven.

— Het verslag der commissie van rapporteurs uit de Badensche kamer, betreffende het wetsontwerp tot regeling der keizerlijke aangelegenheid, is gedrukt en rondgedeeld. Het is grootendeels ter gunste van dat ontwerp gesteld.

— In verband met de vele pogingen, in den laatsten tijd in het werk gesteld wordende tot afschaffing der op de Rijnscheepvaart drukkende regten, verdient allezins opmerking het volgende verschil van prijzen. Van Rotterdam naar Bazel over den Rijn kost het vervoer, per centenaar, van: koffij 1 fl. 50½ kr.; rails 1 fl. 17½ kr.; huiden 2 fl. ½ kr.; lijnolie 1 fl. 55½ kr., terwijl de Belgisch-Fransche spoorwegen die artikelen vervoeren respectievelijk voor 1 fl. 34½ kr., 55½ kr., 1 fl. 6 kr. en 1 fl. 34½ kr.

BINNENLAND.

Staten-Generaal.

TWEEDE KAMER.

Zitting van Zaturdag 21 Julij.

Voorzitter de heer VAN REENEN.

De vergadering wordt ten 11 ure geopend.

Notulen gelezen en goedgekeurd.

In deze zitting is de behandeling aangevangen van art. 2 van het SPOORWEG-ONTWERP, voor zoo ver de bijzondere lijnen betreft.

Wij hebben de verschillende amendementen, op dit artikel voorgesteld, reeds gisteren en eergisteren medegedeeld en in ons nommer van heden komen twee nieuwe wijzigingen op dat artikel voor.

Het eerst kwam in beraadslaging de lijn: *Van Arnhem, langs Zutphen, Deventer, Zwolle, Meppel, Steenwijk, Heerenveen tot Leeuwarden.*

Daarop was in de eerste plaats voorgesteld door de heeren Wybenga en Lycklama à Nyeholt, om de lijn te doen loopen in plaats tot Leeuwarden, *Sneek, Bolsward tot Harlingen.*

De eerste voorsteller lichtte zijn amendement toe, dat door de heeren Idzerda, Dirks en ter Bruggen Hugenholtz werd bestreden en daarop door den tweeden voorsteller verdedigd. De heer Sloet wilde de lijn niet van Harlingen, maar van Franeker doen aanvangen.

Nadat toe de MIN. VAN BINNENL. ZAKEN het voorstel bestreden had, stelde de heer WYBENGA een tweede amendement voor, strekkende dat de alinea nu zou gelezen worden: »van Arnhem, langs Zutphen, Deventer, Zwolle, Meppel, Steenwijk, Heerenveen tot Leeuwarden; of van Heerenveen naar Leeuwarden met een zijtak of buiging naar Sneek".

Dit voorstel nu werd door den heer Idzerda ondersteund, terwijl ook de heer Dirks zich daarmede kon vereenigen, in zooverre er sprake was van eene buiging naar Sneek. — Het werd voorts door den heer van Zuylen besproken, door den heer van Diggelen bestreden, door den heer Wybenga nader toegelicht en verdedigd, en eindelijk door den Min. van Binnenl. Zaken ook thans nog bestreden.

De beraadslagingen werden daarop gesloten en het amendement van den heer Sloet in behandeling gebragt om de lijn *Kampen* op te nemen.

Daarover had ook eenige discussie plaats. De MIN. VAN BINNENL. ZAKEN bestreed het amendement, dat de heer SLOET zeide te strekken om *Kampen* als een uitgangspunt te beschouwen. In den loop der beraadslagingen wijzigde hij zijn voorstel, zoodat men achter het woord *Zwolle* zou voegen »Kampen en uit het midden van het Mastenbroek naar". Ook dit trok hij weder in, en vereenigde zich met een voorstel van den heer van Zuylen, om te lezen »Zwolle met een zijtak naar Kampen, Meppel enz." onder voorbehoud echter Kampen niet als een zijtak te willen beschouwd zien.

De beraadslagingen werden daarop gesloten en het amendement van de heeren Wybenga en Lycklama met 51 tegen 19, dat van den heer Sloet met 40 tegen 30 stemmen *verworpen.*

Over de tweede lijn: *»van Harlingen, langs Franeker, Leeuwarden, Groningen, Winschoten en naar de Hannoversche grenzen,"* voerde niemand het woord.

De derde lijn: *van Groningen langs Assen naar Zutphen* [illegible] beraadslaging uit. Vooreerst maakte de heer van Zuylen de opmerking, dat de Raad van State omtrent die lijn niet gehoord was. De Minister van Financiën antwoordde hem daarop, dat op wijzigingen, in een wetsontwerp gebragt, dat collegie nooit gehoord werd.

De heer VAN HOËVELL stelde voor, deze alinea uit de wet te ligten, op grond, dat de hier voorgestelde lijn niet raadzaam was, vooral uit het oogpunt van concurrentie van lijnen naar Rheine, op welk punt nu drie wegen zouden uitloopen. Nadat de MINISTER VAN BINNENLANDSCHE ZAKEN deze bedenking wederlegd had, stelde de heer VAN BOSSE voor, om, ingeval van verwerping van het amendement, in de eerste alinea te laten wegvallen de woorden *Meppel-Leeuwarden*, dat hij echter later introk.

Het voorstel van den heer van Hoëvell werd voorts bestreden door de heeren Reinders, van Heiden, van Nispen en de Ministers. Ten slotte werd het met 50 tegen 19 stemmen verworpen.

De verdere discussiën werden daarop tot Maandag a. s. verdaagd.

De commissie voor de verzoekschriften heeft in deze zitting weder rapport uitgebragt op een aantal adressen. Onder deze kwam een voor van de directie der Holl. spoorwegmaatschappij, zich beklagende over uitdrukkingen in de Kamer gebezigd, bij gelegenheid der interpellatie over den spoorweg 's Hage-Gouda, en verzoekende dat daarover een parlementair onderzoek mogt worden ingesteld. De commissie stelde voor, het adres ter griffie neder te leggen, ten einde ieder lid de gelegenheid te geven hieromtrent een voorstel te doen.

De heer HOFFMAN, die herinnerde, dat de bij dit adres bedoelde uitdrukkingen door hem gebezigd waren, verdedigde zich daaromtrent en zag de mogelijkheid noch het nut in van eene enquête over deze zaak.

Hiermede liep dit incident af.

Op art. 2 van het spoorwegontwerp zijn nieuw voorgesteld: 1°. een amendement van den heer Dommelshuizen [illegible] voor het geval dat het amendement van den heer van Wintgens en Gevers Deynoot op de alin. 8 en 9 van art. 2 de goedkeuring der Kamer mogt verwerven, alsdan daarop als nieuwe alinea te laten volgen: »van 's Bosch, over Grave, Nijmegen, naar Arnhem"; en 2°. van den heer van Foreest, om in de laatste alinea van art. 2 te laten wegvallen de woorden: »of van Haarlem"; in de laatste alinea van art. 3 te laten wegvallen de woorden: »of naar Haarlem".

In de zitting der Tweede Kamer van 20 dezer zijn ingekomen de navolgende verzoekschriften, als:

zes adressen uit Limburg, houdende adhaesie aan het spoorwegplan der Regering en tevens aan het daarover door Gedeputeerde Staten van het hertogdom aangeboden adres, als: van de gemeenteraden van Ohé en Laak, Arcen en Velden, Montfort, Wessem, Schin op Geulle en Grubbenvorst, wordende bij dit laatste adres tevens de wensch geuit tot het opnemen der lijn Venlo-Nijmegen in het ontwerp;

een adres van de Staten van Drenthe, houdende aandrang op het opnemen der lijn Meppel-Assen-Groningen onder degene, met welker aanleg gelijktijdig zal worden begonnen;

een adres van H. A. M. Brunsteede en andere inwoners der provincie Drenthe, van soortgelijke strekking;

een adres van den gemeenteraad van Rotterdam, betrekkelijk den overgang aan den Moerdijk en de keuze van het uitgangspunt Breda voor den spoorweg naar Rotterdam;

een adres van den gemeenteraad van Assen, houdende aandrang op het niet aannemen der wet omtrent de nieuwe regterlijke inrigting, tenzij Assen als zetel voor het geregtshof der drie noordelijke provincien worde aangenomen;

een adres van de afdeeling Rotterdam van de Maatschappij ter bevordering der afschaffing van slavernij, houdende aandrang op afdoening van de aanhangige emanciepatiewetten.

De commissie, in wier handen is gesteld de rekening wegens het fonds, voortspruitende uit koopprijzen van domeinen over het dienstjaar 1858, heeft in de zitting der Tweede Kamer van 20 dezer gerapporteerd:

dat de ontvangsten van het domeinfonds gedurende het jaar 1858 hebben bestaan in: *f* 409,112.74 wegens beschikbaar saldo, overeenkomstig de afgelegde rekening van het fonds over het dienstjaar 1857; *f* 243,941.36½ wegens koopprijzen van gewone domeinen, na aftrek van teruggaven; *f* 117,898.85½ wegens afkoop van tiendregt; *f* 1214.46 wegens afkoop van jagtregt; *f* 22,402.16 wegens afkoop van rente en praestatiën; *f* 471,359.72½ wegens koopprijzen van drooggemaakte gronden in den Haarlemmermeerpolder, na aftrek van hetgeen onder de koopprijzen begrepen was wegens interesten; dat derhalve het geheel bedrag der ontvangsten *f* 1,265,929.30½ is geweest, zijnde *f* 190,062.45½ meer dan de raming;

dat de uitgaven hebben bestaan in *f* 1,000,000, toegevoegd aan de middelen van 1858; dat de commissie in de rekening geene aanleiding heeft gevonden tot het maken van eenige aanmerking, en dat zij daarom voorstelt, de ingezonden rekening voor kennisgeving aan te nemen, dit verslag te doen drukken en ronddeelen en daarvan een exemplaar toe te zenden aan den Minister van Financiën.

AMSTERDAM, 22 Julij.

Uittreksels uit officiële berigten.

Kennisg. van B. en W., dat zij van heeren controleuren der directe belastingen van het 1e, 2e, 3e en 4e arrondissement hebben ontvangen de kohieren van het patentregt van de buurten F, K, M, N, O, X, Y, B, H, U, CC en DD, en de kohieren van de personele belasting van de buurten H, J, X, Z, BB, CC, DD en EE over het dienstjaar 1860/61, welke op den 13den en 17den Julij ll. zijn executoir verklaard en op heden aan de daarbij betrokken heeren ontvangers verzonden.

— Curatoren van het stedelijk gymnasium alhier hebben ter kennisse van belanghebbenden gebragt, dat aldaar de betrekking van onderwijzer in de Engelsche taal is opengevallen, ten gevolge van het eervol ontslag aan den heer F. J. Millard verleend, en alzoo degenen uitgenoodigd, die wenschen voor gemelde betrekking in aanmerking te komen, zich vóór of uiterlijk op 28 Augustus aanstaande schriftelijk en vrachtvrij bij hen aan te melden, onder omslag aan den secretaris, Rozengracht N°. 31. Zij, die de bekwaamheid bezitten om ook in het Hoogduitsch onderrigt te geven, zullen bij voorkeur in aanmerking komen.

Z.M. heeft de benoeming van F. Nooy, burgemeester van Katwoude, tot secretaris dier gemeente, met zijne goedkeuring bekrachtigd; den heer Dr. J. Bosscha Jr., ten gevolge van veranderingvan woonplaats, op zijn verzoek, met het einde der loopende maand, eervol ontslag verleend als schoolopziener in het derde schooldistrict der provincie Zuid-Holland; benoemd tot regter in de arrondissements-regtbank te Brielle Mr. J. J. Loke, plaatsvervangend kantonregter en advocaat te Breda; bepaald dat de 2de luitenant A. L. W. Seijffardt, die voor den tijd van drie jaren was gedetacheerd bij de landmagt in West-Indie, weder bij een der corpsen artillerie van het leger en wel bij het 2de regiment vesting-artillerie zal worden ingedeeld; op het daartoe door hem gedaan verzoek, aan den adsistent voor de dienst der Nederlandsche bezittingen ter Kuste van Guinea T. Nieuwenhuisen, een eervol ontslag verleend uit 's lands dienst, onder toekenning van pensioen.

Bij beschikking van den 20sten Julij 1860, is de concessie voor eene stoombootdienst tusschen het Capelsche veer en Rotterdam, aan P. P. Kievits en Co. te Amsterdam verleend, bij beschikking van 5 November 1859, n°. 159, ingetrokken en buiten werking gesteld.

Door Z. Exc. den Minister van Binnenlandsche Zaken is bij circulaire te kennen gegeven, dat van tijd tot tijd aan de regering verzoeken gerigt worden, om aan personen uit Nederland af komstig, doch die zich als landverhuizers naar elders hebben begeven, bij het niet verwezenlijken hunner vooruitzigten buiten 'slands, middelen te verstrekken, om hen in staat te stellen naar Nederland terug te keeren. Dat dit meer bijzonder het geval is met dezulken, die naar Brazilië zijn gegaan; dat aan die verzoeken geen gunstig gevolg kan worden gegeven, en daaruit kan voortvloeijen, dat zulke personen buiten 'slands in ongelegenheden en in meer of min kommervollen toestand geraken; dat, hoewel zij dit geheel aan zich zelven hebben te wijten, het echter welligt tot meerdere voorzigtigheid zou kunnen wekken, wanneer Nederlanders, die zich met ter woon naar buiten 'slands wenschen te begeven bepaaldelijk werden gewaarschuwd, dat hun van wege de Nederlandsche regering geene ondersteuning in den vreemde kan worden verstrekt, indien zij daar in behoeftigen staat mogten geraken.

Dien ten gevolge verzoekt gen. Min. dat de aandacht der gemeentebesturen op dit onderwerp worde gevestigd, en hun uit te noodigen, die waarschuwing te doen in elk te hunner kennis komend geval.

Zoo als verwacht werd, zijn ook uit 's Hertogenbosch van het 5de reg. inf. vijf Zwitsers, bij dat regiment gedetacheerd van het koloniaal werfdepôt, gedeserteerd; twee hunner moeten reeds aan hunne achtergebleven kameraden uit Keulen hebben geschreven, dat zij aldaar behouden waren aangekomen.

De heer J. van der Starp, genees- en verloskundige te Den Bommel, heeft een onaangeteekenden brief, per post van den Bommel, aan den heer D. W. van der Starp, makelaar in effecten te Zierikzee, verzonden, waarin zich bevonden 16 stuks Portugesche, Spaansche, Metallieke en Russische coupons, benevens twee muntbiljetten ieder van *f* 50 en een van *f* 10; die brief is niet aan zijn adres ontvangen. De afzending heeft reeds plaats gehad op 28 Junij jl.

In den nacht van 13 op 14 dezer is van het station van den Rijnspoorweg te Arnhem een koffer gestolen, welke later opengebroken in eene weide nabij die stad is teruggevonden en waaruit vermist zijn: een gouden dames-garnituur, bestaande uit broche, armband, jarretière en oorknoppen, allen voorzien van licht geel gouden bladeren en paarsche steenen, een gouden armband met blaauw geëmailleerde bladeren; een dito broche met dito dito; een effen gouden geschakelde armband, voorzien van eene chaîne de sureté; een bloedkralen kettingje, waaraan een juweelen kruis, twee juweelen oorknoppen en voorts een groot aantal heeren- en dames kleedingstukken.

's GRAVENHAGE, 21 Julij. H. M. de Koningin heeft heden in een bijzonder gehoor ontvangen den generaal-majoor Scheltus, gouverneur van de militaire akademie te Breda.

— Burg. en Weth. dezer stad hebben de aandacht gevestigd op de in Julij 1861, te Haarlem te houden nationale tentoonstelling van nijverheid, door directeuren der Nederlandsche maatschappij tot bevordering der nijverheid, waartoe de voorwerpen in de maand Julij van dat jaar zullen moeten worden ingezonden.

— Uit het *Journal de la Haye* wordt uit Wiesbaden geméld van 19 dezer, dat Z. H. den 18den te dineren heeft gehad den Prins von Wittgenstein, den hofmaarschalk en de stalmeester van den hertog van Nassau, alsmede Jkhr. von Scherff.

— Voor het Prov. Geregtshof in Zuid-Holland werd eergisteren behandeld de zaak van C. Brandt, appellant van een vonnis der Regtbank te Dordrecht, waarbij hij wegens moedwillige mishandeling en het toebrengen van kwetsuren, tot 6 maanden cellulaire gevangenisstraf en eene geldboete van *f* 8 was veroordeeld. Als verdediger trad op Mr. de Pinto, die tot verzachting van straf concludeerde op grond: 1°. dat de schuld niet bewezen was en 2°. al ware die bewezen, de opgelegde straf toch te zwaar zou zijn. Het O. M. eischte bij monde van den advocaat-generaal la Grappe Dominicus, bevestiging van het beklaagde vonnis. Na re- en duplick heeft het Hof onmiddellijk uitspraak gedaan en met vernietiging van het vonnis der Regtbank den appellant veroordeeld tot twee maanden gevangenisstraf.

— De officier van Justitie bij de Regtbank heeft, in zake van den beruchten T. IJspelder, van Scheveningen, thans vervolgd wegens diefstal van een paard, tot 5 jaren gevangenisstraf geconcludeerd.

— De bekende gezondheids-apostel, de heer E. Mahner, bevindt zich thans alhier en heeft het voornemen om eenige voorlezingen te houden over zijne gezondheidsleer, door hem Prot-Hygiène genoemd.

— Weder zijn voor de loterij, te Scheveningen te houden, een aantal prijzen ingekomen, waaronder belangrijke voorwerpen uit Oost-Indie.

§ WEESP, 18 Julij. De werkzaamheden aan het alhier op te rigten verdedigbaar gebouw worden geregeld voortgezet. De brug is gereed. De 900 palen, waarop het gebouw zal rusten, zijn ingeheid en het noodige balkwerk daarop bevestigd, zoodat men gisteren voormiddag met het metselwerk der fundering een aanvang heeft kunnen maken, waartoe de eerste steen gelegd zijn door den heer de Bruyn, kadet aan de militaire akademie te Breda, zoon van den kapitein eerstaanwezenden ingenieur alhier, A. J. C. de Bruyn, en vervolgens door den jongsten soon van gemelden kapitein, door dezen zelve, door den kapitein ingenieur, jonkheer D. G. Hora Siccama, die met het toezigt over het werk belast is, den onder-aannemer Seret, door den alhier werkzamen sergeant-ingenieur en eindelijk door de aanwezige aspiranten. De heer Seret nam bij die gelegenheid het woord; hij rigtte het hoofdzakelijk tot den jeugdigen eersten-steenlegger, en werd daarop door den heer kapitein de Bruyn beantwoord.

LEIDEN, 21 Julij. Gedurende de aanstaande kermis alhier zal aan het publiek ook de gelegenheid aangeboden worden, om het model te bezigtigen eener groote Engelsche kolenmijn. Genoemd model is vervaardigd door Louis van Nes, die een groot deel zijns levens te midden der mijnwerkers doorbragt. Dit kunststuk wordt door stoomkracht in beweging gebragt. Het moet, naar hetgeen wij daaromtrent vernomen hebben, in naauwkeurigheid niets te wenschen overlaten en den aanschouwer van de werkzaamheden in de mijnen en van het zoo moeitevol leven der mijnwerkers een zeer juist denkbeeld doen opvatten.

§ ROTTERDAM, 21 Julij. In de heden alhier gehouden bijeenkomst van stemgeregtigde deelhebbers in de Nederlandsche Handel-Maatschappij, zijn herkozen, als commissaris: de heer H. T. Löhnis, en als plaatsvervanger: de heer Mr. P. Loopuyt.

§ ARNHEM, 20 Julij. Gisteren avond gebeurde hier een treurig voorval. Een achtjarig meisje viel uit het openstaande raam eener tweede verdieping en kwam met het hoofd op den grond neder; ofschoon nog in leven, moet er weinig of geene hoop op herstel bestaan. De gemoedsgesteldheid der ouders is ligt te begrijpen.

— 21 Julij. Het kind is door den heelmeester G. J. Grey getrepaneerd en daarna tot bewustzijn gekomen, zoodat men thans weder gegronde hoop op herstel mag voeden.

— Naar wij vernemen, heeft het comité voor het 7de algemeene muziekfeest Z. M. den Koning uitgenoodigd om, als buitengewoon eerelid der maatschappij, het feest met H. D. tegenwoordigheid te willen vereeren. Eveneens zijn de eerste notabiliteiten op het gebied der binnen- en buitenlandsche toonkunst, die het zich tot eene eer rekenen, leden van verdienste of corresponderende leden der maatschappij te zijn, uitgenoodigd en hebben reeds verscheidene die uitnoodiging gunstig beantwoord. Om de plaatsruimte heeft men zich hier ter stede tot de eerstaanwezige gewestelijke, militaire en burgerlijke autoriteiten moeten bepalen.

(*Zie vervolg van het binnenland op de 4de pagina.*)

Beroepingen en promotiën.

Beroepen tot pred. bij de Hervormde gemeente te Schagen (Noord-Holland), Ds. H. Worst, thans te Epe; — te Lollum (Friesland), Ds. G. J. Cool, pred. te Garijp en Suameer.

Beroepen te 's Gravenmoer en te Raamsdonk, Ds. H. J. de Boer te Opheusden.

Ds. J. Nentjes te Harlingen, heeft het beroep naar de Christelijke Afgescheiden Gemeente te Urk en de kandidaat G. Lampen, dat van de gemeente te Herwijnen aangenomen.

LAATSTE BERIGTEN.

PARIJS, 21 Julij.

De *Patrie* wil weten, dat generaal Trochu, wiens aankomst te Marseille is geméld, Parijs nog niet heeft verlaten.

— De *Pays* en de *Patrie* melden, dat de Fransche regering al hare maatregelen neemt in overeenstemming met de Porte en de Europesche mogendheden.

— Te Toulon worden nog twee groote stoomtransportschepen gewapend; vele schepen zijn reeds gereed.

— De *Presse* meldt, dat het vertrek der troepen den 1sten Aug. een aanvang zal nemen.

— Ismail Pacha, de vermoedelijke erfgenaam van het vice-koningschap van Egypte, heeft 6000 francs voor de ongelukkigen gegeven, die door de onlusten in Syrië schade hebben geleden.

MARSEILLE, 21 Julij.

Berigten van Palermo van den 17den melden, dat Garibaldi nog 2000 man daarheên heeft gezonden, ter versterking van het legercorps van generaal Medeci, die te Santa Lucia is gekampeerd. — De *City of Aberdeen* heeft 1200 vrijwilligers aangebragt. — Er is eene oorlogsbelasting gelegd van 2 pCt. op het kapitaal van alle geestelijke goederen en kloosters.

— Uit Napels wordt berigt, dat generaal Ischitella is benoemd tot bevelhebber van de nationale garde.

KOPENHAGEN, 20 Julij.

In *Faedrelandet* leest men het volgende: Volgens een heden door ons ontvangen telegram uit Flensburg, is het St. Nicolai-schuttersgild geslóten geworden. Een medelid, namens Goldschmied Beyreis, had openlijk alle ambtenaren spionnen en verklikkers genoemd. Toen dit den koning geméld werd, liet Z. M. de leden weten, dat óf hij (de koning is lid van het gild) of Beyreis het gild moest verlaten. Gisteren werd eene algemeene vergadering van [illegible] meerderheid verklaarde zich [illegible] was niet gesteund. De oppermeester [illegible] den naam des koonings af, alle [illegible] dit laatste werd geslóten.

WEENEN, 20 Julij.

Een alhier loopend gerucht wil, dat, na de bijeenkomst van den keizer met den prins-regent van Pruissen, waarschijnlijk in het begin van September eene zamenkomst tusschen keizer Franz Joseph, keizer Alexander en den prins-regent zal plaats hebben, welke echter nog zal worden voorafgegaan door eene op nader te bepalen plaats en dag te houden conferentie tusschen keizer Franz Joseph en koning Leopold van België, waarbij ook een lid van het Engelsche kabinet zou tegenwoordig zijn.

BERLIJN, 21 Julij (*'s avonds*).

Volgens alhier uit Baden-Baden ontvangen berigten, begeeft zich de prins-regent heden van daar over Mainz naar Coblenz. Van daar uit zal hij binnen kort, vergezeld door den minister von Schleinitz, naar Teplitz vertrekken.

— Heden middag is de koning van Hannover, van zijn bezoek aan het groothertogelijk hof te Neu-Strelitz, in het strengste incognito alhier aangekomen en aan het hôtel der Hannoversche ambassade afgestapt. Ten 2 uur brugt hij den koning op Sanssouci een bezoek, terwijl hij nog heden avond naar Hannover [illegible] zal keeren.

GRANEE. Tarwe in [illegible] de laatst genoteerde prijs te bedingen bij geringen omzet. — ROGGE in loco stil; van Koningsbergen 80 ℔ per Julij/Aug. wordt 72/73 rtb. betaald. — RAAPOLIE in loco 26 mb. 4 sch.; per Oct. 26 mb. 10 sch. — KOFFIJ stil.

[*Kort vóór het ter perse gaan van dit nommer ontvangen wij een schrijven van onzen Brusselschen correspondent, waarin o. a. onderscheidene bijzonderheden voorkomen betreffende de gisteren aldaar plaats gehad hebbende feestvierung bij gelegenheid der 29ste verjaring der troonsbestijging van koning Leopold. Plaats- en tijdsgebrek noodzaakt ons, de opneming daarvan tot morgen uit te stellen.*

RED.]

PER TELEGRAAPH.

PARIJS, Heden 22 Julij.

De *Moniteur* meldt, dat de voorstellen van Frankrijk, ten doel hebbende om de bloedvergieting in Syrië te doen ophouden en de Christenbevolkingen aldaar te beschermen, met geestdrift door de groote mogendheden zijn ontvangen. Engeland is gereed, daartoe met eenige oorlogschepen zamen te werken, en erkent, dat het zenden van troepen hoogst noodzakelijk is; Frankrijk zal deze geheel of voor het grootste gedeelte zenden. Oostenrijk en Rusland zijn van hetzelfde gevoelen. De minister van buitenlandsche zaken te Berlijn is bij den prins-regent de noodige bevelen gaan ontvangen. Er zal eene conventie worden geteekend, waarin de aard en het doel eener Europesche interventie nader worden omschreven.

(*2de dépêche.*) Berigten uit Napels van den 20sten verklaren, dat generaal Medici, die door het garnizoen van Melazzo werd bl[illegible] versterkingstroepen heeft aangevraagd.

Garibaldi is den 18den met Engelsche stoomboot [illegible] totaal der gezonden versterkingstroepen bedraagt [illegible]

LONDEN. Heden [illegible]

(*Reuters office.*) Koning [illegible] om met hem zamen te werken [illegible] Syrië, heeft tevens verklaard [illegible] der Christenen in [illegible] onmiddellijk eene expeditie [illegible]

Buitenlandsche Particuliere Correspondentie.

PARIJS, 19 *Julij.*

Gij wilt weten, wat de Parijzenaars doen, die geen lust gevoelen den nomaden-trein der wedrennen van Spa en Gent af tot aan St. Omer en Toulouse te volgen? Welnu, zij pakken hunne koffers en valiezen, indien zij niet reeds op reis zijn.

Anderen beramen hunne reisplannen of itineraires, en niet zelden vindt gij een' vriend, dien gij een bezoek brengt, in gepeins zitten over eene kaart van de Pyreneën, van Duitschland, van Zwitserland, die hij met behulp van een der onschatbare en gemakkelijke reiswijzers of *guides-Joanne*, die ons eerst op reis het geluk, Franschen te zijn, regt doen beseffen, bestudeert.

Weet gij, welke volbloed-Parijzenaars in dit schoone saizoen en op dit oogenblik de Seine-stad niet kunnen ontvlugten, om elders Parijs op te zoeken? Alléén zij, die reeds vertrokken zijn naar de badplaatsen, de bergen of de zeebaden. Want, dank zij eindelijk het warme en fraaije zomerweder, begint men zich allerwege stoutweg te baden, en — te oordeelen naar de brieven, die wij ontvangen — schijnen alle touristen onderling te zijn overeengekomen om te verklaren, dat het overal razend vol is — *qu'il y a partout un monde fou!*

Van Baguères de Luchon: — »haast u er te arriveren, indien gij onder dak wilt komen. *Het is er razend vol.* De hôtelhouders en gidsen weten niet, aan wie het eerst te voldoen; zij verliezen er schier het hoofd bij".

Van Interlaken en Zwitserland! — »nooit heeft het saizoen zich onder gunstiger voorteekens aangekondigd. *Il y a un monde fou.* De nieuwe *Kursaal* is altijd even stampvol. De elegante wereld brilleert om strijd in deze lagchende oase, een waar nest van bloemen en mos, dat de natuur te midden der schilderachtige bergen schijnt te hebben willen ophangen".

Van Trouvelle-sur-mer: — »onze baai van fijn zand schijnt meer dan ooit het *rendez-vous* der badliefhebbers, die aan oordeel en tact eene bijzondere distinctie paren. De heilzame, aangename lente- en zomerregens (ik zeg: *aangename*, nu, dat zij voorbij zijn) hebben de vallei van la Feucques nog niet een schooner en digter groen gekleurd. Trouville is te gelijk een landschap van Troyon of van Rousseau en een zeegezigt van Gudin. Kom spoedig of anders in het geheel niet; want te rekenen naar den spoed, waarmede de vreemdelingen de woningen bestormen, zal er tusschen heden en acht dagen, ik zeg niet, een appartement, ik zeg niet, eene kamer, maar zelfs geene tent, geene wigwam meer zijn, waar de achtergeblevenen of te laat gekomenen hun hoofd zullen kunnen nederleggen. Wij hebben ... *un monde fou*".

Ook Nauheim schijnt sterk in de mode te willen zijn. Men schrijft mij van daar: »gij hebt uw bezoek voor de eerste dagen van Augustus aangekondigd; het is te laat, gij zult geen logement meer vinden. *Wij hebben het razend vol.* Gij zoudt haar niet meer kennen, onze kleine stad, die gij voor twee jaren meer aangenaam en heilzaam, dan druk en levendig vond. Haast u daarom... *et caetera, et caetera, et caetera.*

Entre nous. Ik heb wel eenig vermoeden, dat het overal niet zoo druk kan zijn. Zonder twijfel is dit eene behendige tactiek, die de eerst of te vroeg aangekomenen, bevreesd als zij zijn, alleen te blijven, bezigen, om ons naar zich toe te lokken.

Van de badplaatsen zijn de favorites, Baden en Ems, welligt de eenigen, welke niet geleden hebben bij de barschheid van den winter, dien de zomer aan zich had geannexeerd. Baden-Baden, de koningin van alle thermale verblijven of *Kurorten*; zij is in zekeren zin de Napoleon over al de overigen. Ja, zij is meer. Hare fortuin is tegen alle onspoeden, kansen of toevallen bestand. In het vorige jaar triompheerde het saisoen van Baden over den oorlog in Italië, die liever wilde eindigen dan de badgasten bevreesd te maken en de conversatiezalen te ontvolken. En in dit jaar schijnt de hemel zelf onderscheidene souvereine vorsten schier het denkbeeld te hebben ingegeven zich te Baden-Baden te vereenigen, om er den weg te wijzen aan het publiek, dat de regen zou hebben kunnen tehuis houden.

Baden is een gedicht, heeft Charles Braine gezegd, in het amusante, piquante en praktische werk, dat hij pas het licht heeft doen zien, onder den titel: *Baigneuses et buveurs d'eau.* Gelukkig zouden de gedichten zijn, indien zij zoo veel gelezen werden als Baden bezocht wordt!

De zomer begint te naauwernood; naauwelijks is een begin van uitvoering gegeven aan het luisterrijke programma der door Benazet beloofde schitterende feesten, of reeds bevinden zich 14,000 vreemdelingen te Baden.

Onder deze haastige bezoekers of gasten, waartoe ook ik tot den 10den heb behoord, ontmoet men vele aanzienlijke Russen: graaf Schuwalov, kolonel Bagge, prins Obolenski, generaal Jassikov, kolonel Markelov, mejufvrouw Olga de Stolipine, gravin Benkendorff, de generale-weduwe de Berg, graaf Stenbock, graaf Wiethorskii, groot-hofmaarschalk der keizerin-weduwe van Rusland, admiraal Melikov, prins Dolgoroukii, [illegible] de keizer van Rusland, baron [illegible] en anderen.

Onder de voorname vreemdelingen, die ik uit alle punten van Europa herwaarts heb zien stroomen, noem ik slechts den grijzen koning van Wurtemberg, den prins-regent van Pruissen, den hertog en de hertogin van Saksen-Weimar, den heer de Wentzel, ridder de Krus, van Lissabon, Mevr. Dollfuss van Muhlhausen, den hertog de Valençay, baron Mollerus, kamerheer van den koning der Nederlanden, den luitenant-kolonel Casembroot, 1ste aide-de-camp van Z. M., baron Snoukaert, aide-de-camp en stalmeester van Z. M., baron Schimmelpenninck van der Oye, minister van Staat en grootmaarschalk; voorts den vorst von Hohenlohe, den Pruissischen minister van oorlog, luitenant-generaal van Roon, baron van Akerhulm, secretaris bij het ministerie van buitenlandsche zaken, te Stokholm, generaal baron de Gayling, graaf Johannes de Palfij, enz. enz.

De concerten waren, toen ik er vertoefde, reeds aangevangen, en het succes, dat de uitstekende viool-virtuoos Laub den 5den Julij heeft gehad, opent zegevierend een artistisch saizoen, waarvan men de even rijke als gevariëerde genietingen kent.

Ook Ems is *en vogue;* het bezit op dezen oogenblik de prinsessen Frederik en Maria der Nederlanden, terwijl de koningin van Zweden het pas met haar gevolg heeft verlaten; voorts ziet men er prins Georges van Pruissen, den hertog van Saksen Meiningen, den hertog en de hertogin de Bignons, prins Doria en familie, prins Tchernitchev, den prins van Georgië, den markies en de markiezin Calabrani, prinses Labanov, geboren Paskewitch, den prins Tolstoï, prins en prinses Mestcherskii en Biron van Koerland, den graaf, den markies en de markiezin de Maupas, de burggravin Clary, den graaf Berthier, den graaf en de gravin de Barre, de markiezin de Lubersac, den graaf en de gravin d'Oultremont de Duras, den graaf Ribero de Silva en vele andere drinkers en badliefhebbers der *haute volée*, wier namen ik niet zal opsommen, om mijn brief niet te veel op een almanak te doen gelijken.

Ems is na Baden de badplaats, waar men de artistische vermaken het meest huldigt, waar men aan het hooger kunstgenot de ruimste schatting brengt. Ems heeft ook zijn theâter, alwaar, door de Fransche censuur gestreken, stukken worden opgevoerd; men kondigt b. v. voor het saizoen een stuk van Méry aan, die te Baden te gelijk een ander geeft; voorts een ander van onze mode-schrijvers, getiteld: *l'hameçon aux eaux*, eene comedie in twee actes; *une excursion à Lahnec* enz. Vivier, Hertz, Gebr. Lyonnet, Battu, Saint-Urbain en Mevr. Combardi, alsook Niemann, de Hannoversche tenor, die voor later met 6000 fr. maandelijks alhier aan de groote opera is geëngageerd, en zijne gade, Mw. Seebach, zullen er in den loop van het saizoen optreden, eveneens zal mevrouw Ristori er eene reeks voorstellingen geven, enz.

Ook Roger, die ten vorigen jare niet te Baden heeft kunnen zingen, zal er eerstdaags weder verschijnen en met Mw. Miolan Carvalho de onuitgegeven opera van Gounod ten gehoore brengen, die de oorlog in Italië, een jaar geleden, heeft doen uitstellen.

Eindelijk geeft het Italiaansche opera-personeel van den heer Merelli te Frankfort hier gastvoorstellingen, bestaande in *Il Barbiere, Norma, don Pasquale, l'Elisire d'amore* en *Il Trovatore;* het bezit goede elementen in den heer Mazetti (bas), Squarcia (bariton), Orsini (den genialen kapelmeester) en de dames Incli en Mariani-Corini (sopraan en mezzo-sopraan), terwijl de tenor, signor Galvani, de verklaarde lieveling van het publiek is. Ten slotte verwacht men nog een aantal voorstellingen van Mej. Caseti, eerste danseuse van het hofcorps de ballet te Berlijn.

Gij ziet uit een en ander, dat Baden en Ems wel regt hebben Parijs te ontvolken, en ik, op mijne beurt, u uit Parijs over alles behalve over die stad zelve te schrijven. Tot zelfs onze zomer-theaters zijn zoo verlaten, dat een onzer vaudevillisten, die veel geest en succès heeft, de heer Straudin, uit louter verveling en ergernis, een magazijn van suikergebak, surprises enz. heeft geopend, om het publiek naar zijne bonbons te lokken. Hij is op het denkbeeld gekomen, daartoe een vernuftig lokaas te bezigen; in plaats van het banale rijmpje, dat de liqueurboonen, pistaches en ulevelletjes bij de gewone confiseurs escorteert, zal hij ze in autographen van alle Parijsche celebriteiten wikkelen of envelopperen. Het zal hem gemakkelijk vallen eene zeer volledige en zeldzame collectie van *pattes de mouche* en belangwekkende paraphen bijeen te brengen, omdat hij zelf voor allen eene notoriteit is en slechts van zijne vele makkers, van zijne vrienden en zijne pairs, deze letterkundige specerij voor zijne koopwaar zal vragen... en bekomen.

Laat nu onze minister van binnenlandsche zaken nogmaals van de Fransche litteratuur getuigen, dat zij ontzettend verwilderd is en binnen de grenzen van welvoegelijkheid en moraliteit moet worden teruggebragt. Helaas! Indien de lompen met geringe tolregten uit het land zullen worden gevoerd, moet het papier duur worden en zullen de goedkoope Fransche lettergewrochten het overige intellectuële en beschaafde Europa met hun *overwigt* en stralenglans niet meer verrijken, en het van zijne heerlijke *demi-monde* litteratuur niet meer zoo gemakkelijk kunnen voorzien!

KUNSTNIEUWS.

PARK.

Landelijke Feestviering.

In N°. 181 van ons blad was ik, bij het schrijven van het Rozenfeest, en dat wel — om reden — zeer ontevreden, op den regenpatroon, door onze Fransche en Belgische naburen St. Medard genaamd; en nu heeft mij St. Margriet sedert een paar dagen in een kwaden luim gebragt. Ik begin inderdaad te gelooven, dat beiden zich in eene groote parapluien-fabriek geïnteresseerd hebben, en aangezien de parapluie, vooral in den zomer, een zeer lastig meubel is, zal en kan men het mij niet euvel duiden, dat ik hem als de oorzaak van *mijne* knorrige bui beschouw. Ik wil gaarne bekennen, dat eene goede parapluie bij regenachtig weder zeer nuttig is, maar men zal mij toch ook wel willen toegeven, dat de voorbehoedende rol, die hij voortdurend moet spelen, onze ondankbaarheid verontschuldigt. Het is mij gebeurd, acht achtereenvolgende dagen eene parapluie meê te nemen, omdat de lucht zoo'n dreigend aanzien had — doch het bleef droog. Van dat eenwigdurend *enfin* vermoeid, zet ik hem Vrijdag-morgen in een hoek, en krak! [illegible] Wat [illegible] ik geen parapluie bij mij had! Het weder heeft mij in de laatste tijden zoo dikwerf bedrogen, dat het mij tot een scepticus heeft gemaakt. Mijn onbepaald geloof en vertrouwen op de parapluie is uit. Wanneer ik er nu een ontmoet, waaraan een van die goede beste brave menschen gehecht is, die wij allen wel kennen, en die nog alle mogelijk denkbare illusiën, waaronder die voor de parapluie, bezitten, zoo beschouw ik die twee ondeelbare vrienden, die Siamesche tweelingen, die slak met zijn huisje, dat bipède met zijn parapluie, met ironische verachting.

— Een fraai meubelstuk inderdaad: het begin is een botterik en het einde een punt.

Buitendien, wanneer men eenmaal door de twijfelzucht is aangetast, wordt men onwillekeurig medegesleept, en even als een vrijgeest, die zich aan den band van de parapluie onttrokken heeft, geen eerbied meer voor de godin koestert, zoo ben ik, mag ik het eens zeggen, begonnen te twijfelen aan St. Margriet en St. Médard. Ik vind hun gedrag ongerijmd, en aangezien een heilige, welke *dien* naam inderdaad verdient, niet ongerijmd kan zijn, zoo concludeer ik tot de mogelijkheid van de non-existentie. Neem bij voorbeeld Stenhahl, den schrijver van *het leven van Rossini, wandelingen in Rome*, en *de Non der orde St. Bruno*, hij geloofde aan niets meer, en had de gewoonte te zeggen; »het eenigste wat het geloof aan geloof regtvaardigt is dat het niet bestaat;" dat is toch verschrikkelijk. Hij is er dan ook voor gestraft, en moest zijn bestaan op dit wereldrond ruim 90 jaren rondslepen. Hij moet nu op deze of eene of andere planeet zijn, waar geloof noch gouvernement bestaat, en waar men den spot met regenpatronen en parapluies drijft.

De moraal van dit alles is, dat men nooit den minsten twijfel voedsel moet geven. Men begint met aan de parapluies en men eindigt met aan alles te twijfelen; men sterft ongetroost, terwijl zij, die hun geheel leven door eene parapluie hebben gedragen, daarvoor hunne belooning zullen ontvangen.

Ik las dezer dagen, dat men in Engeland een schoorsteen had opgerigt, die het hoogste voorwerp in de geheele wereld is. Ik scherts niet, hij verheft zich meer dan 1500 voeten boven de aarde. En dan nog durven de ontevredenen beweren, dat er geen geloof meer bestaat!

Vroeger bouwde men klokketorens; met klokgelui werden de geloovigen bijeen geroepen; dat was de hymne, het gebed, de geloofsbelijdenis, de hulde en eerbied, de...

— Wat heeft dat met dien schoorsteen te maken.

— Zwijg! zeg ik u, de mensch heeft altijd getracht zijne gedachten, blik en gebed ten hemel te rigten. De schoorsteen dier fabriek ...

— Wilt ge daar ook een klok in plaatsen en vindt ge daar iets *mystisch* in? Eene schoone hulde, om die leelijke schoorsteenen zoo hoog te bouwen, die hun zwavelachtig gas in de fijne lucht uitbraken.

— Gij lacht! Welnu! het zij zoo. Ik neem uwe vergelijking aan en zal die toelichten. De fabriek is een tempel, waarvan de schoorsteen de klokketoren is, die in de verte het gebouw aanwijst, dat aan de godsdienst onzer eeuw — aan **den Arbeid** — geheiligd is! Eene voortreffelijke godsdienst, want daartoe behoort een vast geloof, een onwankelbaar vertrouwen. Hoe zou men kunnen arbeiden, altijd arbeiden, zonder ophouden werken, als men geen geloof bezat, of minstens eene geloofsbelijdenis toegedaan was. Weet gij dan niet dat...

Hier wordt ik in mijne beschouwingen gelukkig gestoord door de meesterknecht, die mij de copy voor het Park komt vragen, waar ik, in mijne overpeinzing, geheel voorbij zou draven. Het Park! Behalve te Baden-Baden heb ik bijna geene schoonere gelegenheid, om muziek uit te voeren of die aan te hooren, aangetroffen. Alles lokt ons daarheen. De fraaije aanleg van dien tuin, waar men, tusschen heerlijke boomen, een charmant vergezigt in de lanen heeft. Bij het vallen van den avond wordt alles met duizende gasvlammen opgeluisterd. Ginds verlicht de ondergaande zon met hare laatste stralen de toppen der boomen, die over bloemen en planten hare blaauwe tinten verspreidt. En dan het orchest, hoe uitmuntend ziet er dat in die heerlijke natuurlijke lijst uit. Was het slechts redelijk, men zoude het met genoegen hooren, maar men weet, dat het voortreffelijk is en dat de volière van een Stumpff slechts nachtegalen bevatten kan.

Laatstleden Zondag werd de landelijke feestviering met een feestmarsch van Böhme geopend. In de groote fantaisie *Zampa* van Bender, oogstten de heeren J. W. Kleine en H. Olivier, in hunne solos voor Es en B. Clarinetten, nieuwe lauweren. De *Valse de concert* uit *l'Étoile du nord* van Stumpff en de fantaisie uit *die Nachtwandlerinn* van Donizetti werden met algemeen genoegen gehoord en met welverdiende applaudissementen toegejuicht. Het Duitsche quartet, in de open lucht gezongen, voldeed ruimschoots aan de verwachting, en het aanzienlijke en talrijke publiek gaf bij herhaling zijne tevredenheid te kennen. Den heer J. F. A. T. Dahmen muntte uit in de fantaisie *Euryanthe*; terwijl de heer J. W. Kleine, in het aria uit de opera *Le Pardon de Ploërmel* van Meyerbeer, op nieuw een bewijs van zijn uitstekend talent leverde. De heeren J. en H. Heuckeroth waren voortreffelijk in de *Scène du Tombeau de Lucie*, voor cornet à piston en tenor-hoorn gearrangeerd, en alle aanwezigen dachten eenstemmig dat de taptoe, die hun, het bekende, »het licht moet uit" toeriep, wat al te vroeg geblazen werd.

Donderdag werd de eerste soirée musicale van het staf-muziekcorps van het regiment grenadiers en jagers, onder directie van zijnen kapelmeester den heer F. Dunkler, gegeven. Het programma was rijk aan schoone stukken, die, zoo als men dit van het corps verwachten kon, ten gehoore gebragt werden.

Het zal wel niet noodig zijn, den indruk te beschrijven, die de zoo juiste uitvoering op het publiek te weeg bragt. Bij het aanhooren van de *Hommage à la mémoire de C. W. von Weber, Grande fantaisie (Motifs d'Oberon)*, door Dunkler, heerschte er onder de talrijke bezoekers eene eerbiedige stilte, die later door een daverend applaudissement afgebroken werd.

Ook gisteren avond had zich, ondanks het minder gunstige weder, eene aanzienlijke menigte daarheen begeven, om op nieuw op een tiental ouvertures, marschen en fantaisiën onthaald te worden, die dan ook zoo uitmuntend voorgedragen werden, dat de nu en dan vallende (fiksche buijen) regen niet in staat waren de toehoorders te verjagen. Heden avond wordt het gewone groot Harmonie-Concert weder uitgevoerd, terwijl tuin en zalen met eene buitengewone bloemen-decoratie prijken. Wij verwachten ook nu een druk bezoek.

WANDELINGEN IN NATURA ARTIS MAGISTRA.

I.

Zeer dikwerf bereikt men, in de letterkundige loopbaan, zijn doel, althans zoo men niet van de eerste klasse is, door op niet altijd eervolle wijze de algemeene aandacht, als met geweld, tot zich te trekken, hetzij doordien men een algemeen bekend feit of persoon behandelt, hetzij eindelijk door het bespreken van eene zoogenaamde *actualiteit te dienste*, waarin elk lezer belang heeft of ten minste belang stelt.

Wáár vernuft behoeft men daarvoor juist niet te bezitten; wanneer men slechts scherp en bijtend is, kan men zeker zijn te slagen. Dit moge nu wel niet de beste weg zijn, zij is echter bepaald de zekerste. Dit allezins laakbaar middel nu bestaat in het gedeeltelijk opligten van den sluijer, die de fouten of gebreken, welke feiten of personen aankleven, voor het publiek moesten verborgen houden. Daarbij denkt men geenszins aan de smart, welke men familiën berokkent, door haar zoodoende in opspraak te brengen; neen, men stelt zich alleen ten doel, de kwade hartstogten te vleijen, die, helaas! bij de geheele menschheid de overhand hebben; het ligt immers — hoe hard het ook valt dit te moeten erkennen — in haar aard, om zich in het verdriet van anderen te verheugen.

Ik wil er een bewijs van aanvoeren: laat er eens in de eene of andere courant een artikel tegen een onzer zijn opgenomen; dadelijk komt een onzer zoogenaamde beste vrienden, onder voorwendsel zijn pligt te vervullen, het ons onder de oogen duwen. Hij moet ons opmerkzaam maken, wat men zoo al van ons zegt. Hij komt ons zijne dienst aanbieden; hij wil het stilzwijgen opleggen aan de vuige schrijvers, die zich niet ontzien, de rust van brave lieden te storen, die de beste reputatie ondermijnen, aan de eervolste standen der maatschappij knagen, om zich op de ruïnen van anderen te verheffen. Dat alles zegt men u op den meest gemoedelijken toon, en toch verraadt het oog een straal van inwendig genoegen.

Het is, helaas, maar al te waar, dat een goed succes veelal hen ergert, die dagelijks met ons omgaan, en dat de sympathie voor het ongeluk dikwerf uit minderlijk leedvermaak voortspruit. Men durft zich niet voor te doen als men werkelijk is; men verbergt onbeschaamde vreugde onder den masker van medelijden; niemand beklaagt de rampen van anderen, of hij wenscht zich te zelfder tijd geluk die rampen niet te kunnen ondergaan. Met uitzondering van enkele edele harten, is [illegible] grond van het gevoel; dat is altijd zoo geweest en het zal [illegible] wel altijd zoo blijven. Een Fransch schrijver zeide [illegible] meer dan eene eeuw geleden:

»Il y a dans le malheur de nos meilleurs amis quelque chose qui ne nous déplaît pas".

De journalistiek staat bij zekere klassen slecht aangeschreven. Omdat de pers menigmaal verschillende zaken [illegible] maakt, wil men alle schrijvers solidair daarvoor aansprakelijk houden!

Zoodra een jong mensch die carrière kiest, is hij verloren. Hij gelijkt niet meer naar anderen. Zijne ouders moeten zeker waanzinnig zijn, daar zij het toelaten; zij moesten hem dwingen, achter den lessenaar of de toonbank te zitten of te staan; zij moesten veel liever een advocaat of doctor van hem maken, dan hem zoo in het praktische leven te doen zien. Een ieder zal hem immers kennen en, wetende dat hij journalist is, bij het noemen van zijn naam omkijken. Dat is immers eene publiciteit, die onverdragelijk is voor...."

Ontwikkelt een jongeling een buitengewoon talent op het een of ander muziek-instrument, dan is men minder geneigd zich te ergeren, doch men zegt zich zelven *in petto*: »Ik heb nooit fluit, viool of piano geleerd; maar wilde ik mij die moeite geven, ik zou het even ver brengen."

Maar schrijven! winkeliers, kantoorbedienden, makelaars enz. laten hunne zonen alles leeren, en wanneer deze dan geen Vondel, Bilderdijk of dergelijken worden, zijn zij boos en verachten het standpunt, dat zij niet wisten te bereiken.

De journalist verdient zijn brood niet in het zweet zijns aanschijns, zoo als de dagloonder, maar met het bloed zijner ziel, wat vrij wat moeijelijker en smartelijker is. Hij wordt beschuldigd en miskend, en de oningewijden verbeelden zich, dat het veel meer tobben is, om gedurende eenige uren op een ministerieel bureau of op een kantoor te zitten werken. Zij kennen de waarheid niet.

Een journalist behoort zich zelven niet; voor hem bestaat rust noch genoegen. Hij is altoos denkende, peinzende, werkende, zelfs als het schijnt dat hij zich amuseert.

Deze denkbeelden kwamen ons onwillekeurig voor den geest, toen wij ons in het sieraad onzer stad, in den zoölogischen tuin *Natura Artis Magistra* bevonden, waar wij door eenige bezoekers, die ons wel schenen te kennen, werden aangezien, alsof men ons wilde vragen: »Hebt gij niets anders te doen?"

Andere blikken schenen mij toe te roepen: »van dierkunde hebt gij toch geen verstand!" Alsof een Linnaeus en een Artedi, die uit Upsal, en een Pallas, die uit Berlijn eenmaal naar het kleine Nederland kwamen, om zich in de dierkunde te oefenen, alsof onze groote Leeuwenhoek en Jan Swammerdam ons onbekend waren.

Buitendien is het, voor zoo verre wij meenen te weten, aan eenvoudige menschen niet verboden om, ofscheen zij het onderscheid niet kennen tusschen den leeuw van Afrika of die van Azië, tusschen de *ovis musimon, ovis tragelaphus* of *cycloceros*, tusschen een purperhoen of een paarlhoen, tusschen den tijger van Java of dien van Bengalen, zich aan het tourniquet of, met het bewijs van toegang in de hand, aan den voor de leden bestemden ingang te vertoonen en den tuin in zijn geheelen omvang te doorwandelen.

Met belangstelling hebben wij alles gade geslagen, en zijn wij dan ook al niet bij magte om diergaarde of kabinet van dit uitmuntend genootschap met geschenken te verrijken, wij willen en kunnen dan toch den lust daartoe (bij velen onzer lezers, die daartoe in de gelegenheid zijn) aanwakkeren en zoodoende ook iets tot den bloei van deze zoo schoone inrigting bijdragen.

Als wij tot vroegere tijden teruggaan, dan zien wij, dat het oude Rome, zelfs in den tijd der Decadence, nog veel grootere verzamelingen van dieren bezat, dan er tegenwoordig bestaan. De vreesselijkste roofdieren, als tijgers, leeuwen en panthers, nijl- of rivierpaarden, struisvogels en giraffen, bezaten zij bij honderden in hun circus. De oorzaak, of liever de drijfveer, die deze dieren hier had bijeengebragt, was echter hemelsbreed verschillend van die, waardoor wij ons in het aanschouwen van die woudbewoners *hier* verlustigen. Onder de Romeinsche keizers, die verkwistende en diepgezonkene wereldbeheerschers, was het eenige doel van deze bloedige voorstellingen, om den dollen, dierlijken eetlust van het roofgierige volk door het bloedbad te bevredigen; in onzen tijd daarentegen willen wij slechts de verscheidenheid van de wonderen der schepping aan de blikken van den weetgierigen toegenoot vertoonen.

Een enkel woord betreffende de stichting, het bestuur en de directie (aan wier onvermoeide pogingen en buitengewone volharding het te danken is, dat dit genootschap, het moge dan zoo veel groote exemplaren niet beziten als de Zoölogische tuinen van Londen, Parijs of elders, in verschillende vakken, der Natuurlijke Historie oneindig grooter en schooner verzamelingen bijeengebragt heeft dan de zoo even genoemden) kunnen en willen wij onzen lezers niet onthouden.

In het begin van het jaar 1838 vereenigden zich de heeren G. F. WESTERMAN, J. W. H. WERLEMANN en J. J. WIJSMULLER, met het doel iets te ondernemen, (nadat reeds twee jaren vroeger door eerstgenoemde, pogingen waren aangewend, om van staatswege eene zoölogische tuin tot stand te doen brengen) dat in de gevolgen aangenaam kon zijn aan de stadbewoners, nuttig en belangrijk voor uitbreiding van kennis en wetenschap.

De heer Westerman had reeds van zijne jeugd af met ijver en lust de zoölogie beoefend en, in weerwil van moeite en opofferingen, zich eene fraaije verzameling weten te verschaffen. In aan den arbeid ontwoekerde uren, verlustigde hij zich, zoowel in het verzorgen als in het naauwkeurig gadeslaan dezer dieren. De zucht naar eene zoölogische instelling was reeds lang bij hem ontwaakt, hij moest echter het gunstige oogenblik daartoe afwachten. Toen het driemanschap de handen in een sloeg, vermeende hij, dat eindelijk dat gunstige oogenblik gekomen was, daar persoonlijk belang buiten den kring hunner denkbeelden lag. Zij wisten, dat zij met groote zwarigheden te kampen zouden hebben, doch getroost ten zich de opofferingen, omdat zij, met krachtigen wil bezield en door bedaard overleg geleid, het vaste voornemen hadden, eene zoölogische inrigting in het leven te roepen, en zij hebben dan ook hun doel op de schitterendste wijze bereikt.

Wanneer men nu in dit saisoen des Woensdagsavonds den tuin van het genootschap bezoekt, en de honderde inwoners en vreemdelingen voor den muziektempel zoo huiselijk bij elkander vereenigd, of bij het licht der gasvlammen de verschillende lanen doorkruisen ziet, dan kan men zich naauwelijks voorstellen, dat een twintigtal jaren vroeger, op diezelfde plek, een eenvoudige pleiziertain, *Middenhof* genaamd, stond, waar destijds de heerlijke toonen van het Park-orchest *geen* bezoekers lokten. En toch was dat tuintje de eerste grond, die, onder borgtogt van het driëtal, voor de op te rigtene societeit werd aangekocht.

Om deelgenooten te erlangen liet men den tuin bezigtigen, en gaf een prospectus uit, waarin het doel der instelling en de voorwaarden van deelneming vermeld waren, en waarvan de aanhef als volgt luidde:

NATURA ARTIS MAGISTRA.

(De Natuur is de leermeesteres der kunst.)

»Onder dezen titel wordt thans opgerigt eene societeit, welke ten doel heeft, het bevorderen van de kennis der natuurlijke historie, op eene aangename en aanschouwelijke wijze, zoo door het bijeenbrengen eener verzameling van levende dieren, als door het plaatsen van een kabinet van opgezette voorwerpen uit het dierenrijk." Dit *Prospectus* lokte een tal van nieuwsgierigen, en bij velen werd die nieuwsgierigheid ernstige belangstelling.

De Latijnsche titel wekte de aandacht op, en ofschoon onderscheidene wetenschappelijke instellingen alhier Latijnsche zinspreuken voeren, waarvan de geleerden vaak de onjuistheid aangemerkt, of spelling en zamenstel gewraakt hebben, zoo houden wij het er voor, dat de stichters van dit genootschap eene zeer verstandige keuze deden. Zij handelden zonder de minste aanmatiging en stelde eene algemeen bekende spreuk boven de poort, om niet het verwijt op zich te laden, van aan de societeit een naam te geven, waarop het nog geen aanspraak had.

De bloei des genootschaps nam dagelijks toe, de behoefte aan een gebouw voor het kabinet van naturaliën werd kenbaar gemaakt en eene leening uitgeschreven, die geen toereikende deelneming vond.

»Waarlijk!" zoo zegt het jaarboekje 14 jaar later, »in die dagen was er moed noodig om te volharden; inspanning om het eens gekozen spoor te volgen, en geduld, om dan eerst de zaak te laten varen, als de laatste poging schipbreuk leid; deze poging bestond voornamelijk in het aannemen der ingeschreven som, tot op de helft van het bepaalde bedrag, om daarmede op eene kleinere schaal te handelen."

Naauwelijks had de inrigting een jaar bestaan, of het scheen, dat bij de ontwikkeling der natuur ook nieuwe bouwstoffen voor haren tempel werden aangebragt. Zoowel van stadgenoot als vreemdeling, ontving het genootschap blijken van belangstelling en geschenken; en gedurende den zomer klom het getal leden tot 500. In Mei was door het vierjarig zoontje van den heer WESTERMAN de eerste steen gelegd voor de zalen van wetenschappelijke strekking, en in September werden de tot diergaarde en museum ingerigte zalen opengesteld en, in tegenwoordigheid van de regering dezer stad, der hooge collegiën, leden en eene aanzienlijke vrouwenschaar, feestelijk ingewijd.

De intusschen van den heer C. van Aken aangekochte diergaarde verscheen eindelijk, als eene karavaan, met den oliphant aan het hoofd, voor de poort van Amatels oude veste. Daar stond zij in het barre jaargetijde als verlaten; maar een geest voor de wetenschap geboren, bewaakte en beschermde haar.

De heer G. F. Westerman, door twee medebestuurders ondersteund, beproefde alles tot voorloopige plaatsing en nam dankbaar het aanbod der regering aan, om de diergaarde in Oranje-Nassau te kazerneren. In die kazerne werd ze gerangschikt en ten toon gesteld, terwijl men intusschen eene galerij voor hen in den tuin van het genootschap in gereedheid bragt; alwaar de rij van wilde dieren in ruime, zindelijke en wel voorziene hokken zich weldra kon nedervleijen, als waren zij bewust thans tot verheugen [illegible] tot vermaak eener gapende menigte, in kermistent of tenten te dienen, bestemd te zijn.

Met zelfvoldoening mogen de bestuurders op hunnen volbragten arbeid terugzien. Een aantal vreemdelingen en belangstellende stadgenooten stroomt immers dagelijks tot [illegible] het bewijs, dat zij zich in hunne berekeningen niet vergist hebben.

Zoowel menagerie als museum is, door geschenken, aankoop en ruiling, bijeenverzameld. De geschenken hebben het grootste aandeel in de uitbreiding en bloei daarvan. Ook te Londen was op een getal van ca. 15,000 dieren naauwelijks 1/10 gedeelte aangekocht. Men koopt in den regel slechts zeldzame dieren, die natuurlijk duur zijn; de eerste Eenhoorn of Rhinoceros koste aan de Londonner inrigting *f* 12,000, terwijl het rivier- of nijlpaard, dat een lief hebber aan dat genootschap kosteloos afstond, zelfs een kostbaar geschenk werd, omdat de kosten van transport en huisvesting voor dit logge dier niet minder dan ruim *f* 11,000 beliepen. Voor de vier giraffen werd *f* 8000 voor aankoop en ruim zoo veel aan transportkosten betaald, zoodat die op ongeveer *f* 17,000 te staan kwamen; den vrouwelijken olifant met haar kleinen telg, kocht hetzelfde genootschap in 1851 voor *f* 9600. De leeuw Albert werd voor *f* 1700, een tijger voor *f* 2400 aangekocht. Doch die kosten hebben die dieren ruimschoots aan het genootschap vergoed, vermits de ontvangsten, gedurende het jaar der Wereldtentoonstelling, *f* 120,000 meer bedroegen dan het vorige jaar. De prijs van sommige kleine vogelen is echter nog opmerkelijker; een paar zwarte zwanen werden te Londen met *f* 960, een paar Maleische duiven met *f* 720, een paar Victoria duiven met *f* 420 en vier Chineesche eenden met *f* 840 betaald. Doch deze prijzen zijn geen maatstaf voor de tegenwoordige waarde dezer dieren. Van den Rhinoceros kostte het eerste exemplaar *f* 12,000, het tweede, insgelijks een schoon dier, werd met *f* 4200 betaald.

De prijs der leeuwen verschilt van *f* 480 tot *f* 2160. De tijgers van *f* 480 tot *f* 2400. In het algemeen werd vroeger de waarde der dieren bepaald door den cours van de markt en de innerlijke waarde van het beest zelf. Markt van wilde beesten! hooren wij onze lezers met verwondering uitroepen, waar is die markt dan toch geweest of waar is zij nog? Te Londen waar men zich voor geld alles kan aanschaffen. Vroeger kon een lief hebber van leeuwen of tijgers, deze dieren, binnen vijf minuten, van een koopman in dat artikel, welke te Ratcliffe-Highway woonde, ontbieden. Of deze zijne zaak aangehouden heeft, is mij onbekend. (*Wordt vervolgd.*)

Disa Grandiflora.

Deze schoone orchidee, afkomstig van de Kaap de Goede Hoop, omzoomt aldaar als ware het alle beeken, welke zij in de maand Maart met hare schitterende bloemen versiert. Deze plant groeit aan de oevers van stille wateren, onder eene afwisselende temperatuur van 31° tot 96° Fahrenheit, en in de ondergeloopen modderpoelen aan de hellingen der bergen, waar hare wortels in het water en later in den zomer geheel droog staan.

Onder deze omstandigheden kan het geene verwondering baren, dat het aankweeken van deze planten in onze gewesten met vele moeijelijkheden gepaard gaat, en zoowel door de weinige exemplaren, die over het vasteland verspreid zijn, als door de bezwaren, aan de aankweekerij verbonden, deze overschoone bloem niet veel door heeren liefhebbers kan bewonderd worden.

De gelegenheid staat daartoe thans open. Op de bloemisterij van de heeren A. C. van Eeden en C°., aan den Wagenweg buiten de groote Houtpoort te Haarlem, is eene sterke plant der Disa Grandiflora in bloei gekomen en een tweede exemplaar heeft ook reeds eene bloemsteng gevormd.

Voorzeker zal ieder bewonderaar van het schoone plantengeslacht der orchideën deze gelegenheid niet laten voorbijgaan, om eene bloem in volleen bloei te zien, welke hier te lande zoo weinig voorkomt en aan welker aankweeking zoo vele moeijelijkheden verbonden zijn [1]).

[1]) Men vindt deze fraaije orchidee o. a. afgebeeld; Lindley, Sertum Orchidaeum plaat 49. Botanical Magazine 70 plaat 4073. Botanical Register 11 plaat 926. Flore des Serres 2 plaat 160. Zij is ook bekend onder de namen Disa uniflora en Satiryum grandiflorum, en aan de Kaap is die volgens sommige auteurs zoo zeer geacht, dat men haar met den naam »de roem van den Tafelberg" bestempeld heeft. Omstreeks het jaar 1823 schijnt zij het eerst in Europa ingevoerd te zijn, in 1843 wordt haar bloei in den hortes te Kew vermeld, maar zij is steeds ook in het buitenland zeer zeldzaam gebleven. Over de cultuur dezer plant vindt men eenige aanwijzingen in de Annales d'Horticulture et de Botanique (Leiden, Sijthoff) 1859 pag. 46. Volgens de door ons geraadpleegde afbeeldingen heeft de bloem dezer plant in haar vaderland veel schitterender kleuren, dan men bij het thans alhier bloeijende exemplaar vindt